

alarm

bij 4-Div.

Een 155 hw van de C-batterij 14 Afdva in stelling

KLOKSLAG twaalf uur in de nacht van woensdag 8 op donderdag 9 februari rinkelde de telefoon in de kamer van de dienstdoend officier in de WGF-kazerne te Harderwijk. En dat was het simpele begin van een uitgebreide alarmoefening genaamd „Gans”, waarbij tal van onderdelen van 4 Div. werden betrokken. Wij noemen o.a. de volledige staf van de divisie en van de divisie artillerie, het 41 Verbindingsbat., verbindings-detachementen der brigade-staven, 14 en 19 Afdva, de 41 Marcie, het 298 Squadron lichte vliegtuigen en enkele kleinere eenheden. Bij elkaar ongeveer 2.000 man en 400 voertuigen.

DE WGF-kazerne kwam in deze regenachtige winderige nacht volledig tot leven. Het alarm gold n.l. alle in de kazerne gelegerde onderdelen en in de loop van de nacht stroomde zij geheel leeg. Militairen van de in Ermelo gelegerde 41 Pantserinfanterie brigade namen de bewaking van het kazerne-complex over.

Maar ook in Ede, 't Harde en Nunspeet, waar de artillerie is gelegerd en op de vliegbasis Ypenburg, domein van het 298 Squadron, gingen deze nacht de lichten niet uit en maakten ruw uit hun slaap gehaalde militairen zich snel en geroutineerd gereed om uit te rukken. Motoren werden gestart, drietonnars met bagage volgestouwd, vuurmonden aan de trekkers gehaakt.

Inmiddels begonnen bij het verkeersregelingsbureau der divisie de meldingen binnen te komen van onderdelen, die voor het vertrek gereed stonden. Majoor Zabel en adjudant Speksnijder, die hier de lakens of liever gezegd de orders tot vertrekken uitdeelden, hadden een zodanige dienstregeling uitgekend, dat de colonnes elkaar niet in de wielen konden rijden. Geleidelijk zetten in de loop van de nacht de onderdelen zich in beweging, in de richting van de Gelderse Achterhoek. Inmiddels waren, dank zij de goede zorgen van de mannen van 41 Marcie, onder commando van kapitein Koop, op de belangrijkste verkeersknooppunten in Harderwijk, Apeldoorn, Zutphen, Doetinchem, de gebruikelijke „traficposts” ingericht.

Terwijl dus de jeeps en de drietonnars zich in regen en wind naar het oosten begaven, willen wij in het kort even het doel van deze alarmoefening uiteenzetten: in de eerste plaats natuurlijk het testen van de paraatheid der betrokken onderdelen, daarnaast de verplaatsing naar gebieden waar voor actie werd ingericht,

Talrijke onderdelen werden bij de oefening „Gans” op hun paraatheid getoetst

Het verbindingscentrum van 41 Vdbat tegen de ruïnes van een verwoest klooster

VOORLICHTING TE VELDE

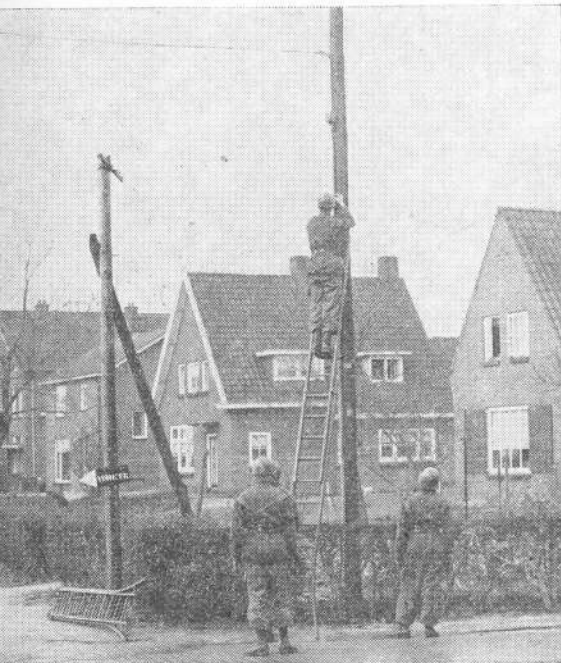
OOK de sectie voorlichting van 4 Div werd gealarmeerd en trok te velde met haar volledige apparatuur. In een eenvoudig huisje troffen wij kapitein Zweedijk donderdagmorgen aan, druk bezig aan het eerste nummer van zijn „ganzen-vier”, een onder primitieve omstandigheden uitgegeven veldeditie van het Divisieblad „De Vier”. In de loop van de dag werd dit voorlichtingsblad in honderden exemplaren aan de troep uitgedeeld. De volgende dag verscheen het tweede nummer van deze editie, weer met tal van bijzonderheden over de oefening, dat eveneens in veler handen kwam.

Een goed voorbeeld van actuele interne voorlichting!

het wisselen van berichten en het beoefenen van het aanvragen van vuren.

Vroeg in de morgen van donderdag richtten in de streek tussen Didam en Zelhem de gealarmeerde onderdelen zich in. Wij zagen de stafsecties druk aan het werk, de artillerie bezig zich in te graven, terwijl men de mannen van het Verbindingsbataljon — omringd door de belangstellende dorpsjeugd — overal aan het werk kon zien met het leggen van telefoonkabels. Het verbindingscentrum bevond zich rondom de spookachtige ruïnes van een destijds door oorlogshandelingen verwoest klooster. Het KL detachement, behorende bij 298 Squadron, richtte zich in op het zweefvliegveld Terlet. Zo kwam in de loop van de morgen de ingewikkelde machinerie van de Divisie-staf onder het scherp toezien van de divisiecommandant, generaal-majoor F. v. d. Veen en zijn chefstaf, kolonel A.

De divisiecommandant, generaal-majoor v. d. Veen, in gesprek met kapitein Soomer in het operatiecentrum bij Bakel

Lijnploeg van 41 Vdbat aan het werk

H. Schreuders, tot ontplooiing. De eerste oefenberichten begonnen op het verbindingnet binnen te lopen.

Weer elders zagen wij de artilleristen van 14 Afdva in actie. Bij dagaanbreken was men onder stromende regen in enkele bospercelen in stelling gegaan. Goed gecamoufleerd onder de druipende dennebomen vonden wij het afdelingsvuurregelingscentrum, waar de wnd. afdelingscommandant, majoor De Kruif, ons met een zeer welkom kopje koffie laafde. Aan de overkant van de weg had de C-batterij haar stellingen ingericht, onder commando van kapitein Libbenga. Daar stonden onder de camouflage-netten de machtige 155 houwtiers schietgereed, terwijl in schuttersputten artilleristen met raketwerpers en punt 50 mitrailleurs voor de nabijverdediging zorg droegen.

Bij alle onderdelen vond deze dag een intensieve controle plaats, uitgevoerd door officieren en onderofficieren van andere eenheden, op tenue, uitrusting, wapens, voertuigen en camouflage. Want snel uitrukken na een gegeven alarm is natuurlijk heel mooi, maar het mag niet zó zijn, dat als de troep ter plaatse is aangekomen, alles en nog wat blijkt te ontbreken.

Vuurregelingscentrum van 14 Afdva in de Achterhoekse bossen

Tweede verplaatsing

IN de loop van de avond kwam opnieuw een verplaatsingsbevel binnen, zodat het voor de chauffeurs, die overdag ruimschoots de gelegenheid tot slapen hadden gekregen, opnieuw aanpakken was geboden.

Het werd nu een echelonsgewijze verplaatsing. Terwijl een deel der troepen nog ter plaatse bleef, trok de rest via de Rijnbrug te Arnhem en de Waalbrug bij Nijmegen naar het eenzame Peelgebied tussen Helmond en Mill, om daar het eenmaal begonnen werk voort te zetten. In de loop van de vrijdagmorgen kwamen ook de achtergebleven eenheden als 2e echelon naar de Peel, zodat in de loop van deze dag alles volledig in bedrijf kwam. De stafsecties vonden wij ditmaal terug tussen Helmond en Bakel. Lichte vliegtuigen en helikopters van het 298 Squadron streken neer op de startbaan van de vliegbasis De Peel. Ondanks alle beslommeringen van deze tweede nachtelijke verplaatsing kwam vrijdags de ingewikkelde machinerie van het stafwerk zeer snel op dreef, waaraan vooral de verbindingsmannen een belangrijk aandeel hadden.

Vrijdagsmiddags namen aan de berichtenwisseling ook de lichte vliegtuigen van 298 Squadron deel, die nabij het stafkwartier berichtenkokers afschoten.

Nieuwe verrassing

NET toen iedereen goed was ingespeeld en de zaak vlot draaide, bereide

generaal-majoor v. d. Veen de officieren van zijn staf een nieuwe verrassing. In de nacht van vrijdag op zaterdag liet hij bekend maken dat de gehele divisie-staf was omsingeld, dat alle voertuigen verloren waren gegaan en dat men op eigen krachten moest proberen langs binnenwegen de boerderij „De drie ossen” aan de weg van Gemert naar Beek te bereiken.

Terwijl de onderofficieren van de divisie-staf het werk der officieren overnamen, begon 's nachts om 2 uur de odyssee der stafofficieren — waaraan ook de divisiecommandant zelf en zijn chef staf deelnamen, langs modderige Peelpaden, door half of helemaal niet begaanbare moerassen naar de ongeveer 8 km verderop gelegen boerderij.

Het was een donkere nacht, maar de regen liet gelukkig verstek gaan. Voor 4 uur in de morgen waren alle officieren op het afgesproken punt en hier kwamen even later ook de verloren gewaande voertuigen aanrijden. De colonnes voor de terugtocht konden nu worden geformeerd en omstreeks 5 uur zette het eerste voertuigenpakket zich in beweging, richting Harderwijk. Hoewel tegen het aanbreken van de dag het regenwater bij bakken uit de hemel viel, geschiedde ook dit transport zonder enig incident en nog vóór tienden zaterdagmorgen waren alle onderdelen weer in de kazerne.

Zij, die daarvoor in aanmerking kwamen, konden zelfs nog op tijd met 48-uur verlof vertrekken, een prettig slot van een zeer inspannende, maar uiterst nuttige en afwisselende alarmoefening!

R.

